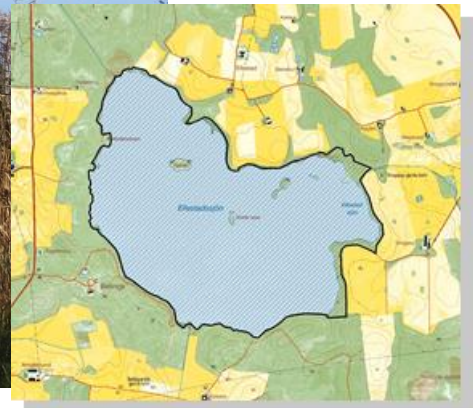




## Bevarandeplan för Natura 2000-området Ellestadssjön SE0430136



Ellestadssjön, Foto: Wikipedia

### Grunduppgifter om Ellestadssjön

|             |  |
|-------------|--|
| Län:        | Skåne  |
| Kommun :    | Sjöbo och Ystad  |
| Läge :      | 2 km norr om Krageholmsjön och ca 11 km norr om Ystad i Kävlingeåns huvudfåra  |
| Markägare : | Enskilda   |
| Areal:      | 286,0 hektar   |
| Skyddsform: | Strandskydd runt sjön och på öarna annars saknas skyddsform  |
| Bakgrund:   | pSCI beslutat av Regeringen 2000-07.<br>SCI fastställt av EU-kommissionen 2004-12.<br>SAC fastställt av Regeringen 2011-03.<br>Bevarandeplan fastställd & kungjord av Länstyrelsen Skåne 2017-12-21 respektive 2017-12-22. |
| Reviderad:  | 2017-04-11   |

## Vad betyder Natura 2000?

---

EU bygger ett nätverk av områden med skyddsvärd natur som kallas Natura 2000. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa. Natura 2000 har tillkommit med stöd av två EG-direktiv; Fågeldirektivet (EU-rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009) om bevarande av vilda fåglar och Habitatdirektivet (EU-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter senast ändrat genom direktiv 2006/105/EG. Nätverket byggs upp av områden som föreslås av regeringen och som antas av kommissionen. Direktiven har sin grund i Bernkonventionen som var först med att rättsligt skydda arter och deras livsmiljöer i Europa. EU-direktiven bygger på nya kunskaper och inför principen att bevara naturtyper för deras egen skull och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa arter. Habitat- och fågeldirektivet är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden så som det lades fast i Konventionen om biologisk mångfald i Rio 1992.

Sverige har ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som är föreslagna att ingå eller som ingår i Natura 2000 och detta regleras i den svenska lagstiftningen i Miljöbalken med tillhörande Förordning om områdesskydd m m. Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för preciserade habitat eller arter inom Natura 2000-området kräver tillstånd enligt miljöbalken med tillhörande förordningar.

## Vad är en bevarandeplan?

---

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden och vilken skötsel som behövs för att dessa naturvärden ska finnas kvar långsiktigt. Bevarandeplanen innehåller också en beskrivning av vilka verksamheter och åtgärder som kan hota de arter och livsmiljöer som ska skyddas i Natura 2000-området. Bevarandeplanen innehåller viktig information som används som underlag vid samråd och tillståndsprövningar av verksamheter och åtgärder inom Natura 2000-området.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanerna redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

## Vad är bevarandestatus?

---

Natura 2000 innebär att alla EU-länder ska vidta åtgärder för att naturtyper och arter som utpekats ska ha *gynnsam bevarandestatus*. Det innebär att man ska försäkra sig om att de utpekade naturtyperna och arterna finns kvar långsiktigt i Europa. För en naturtyp kan *gynnsam bevarandestatus* innebära att man bevarar de strukturer och funktioner som finns i naturtypen och att de arter som är typiska för naturtypen finns kvar i livskraftiga populationer. För en art innebär *gynnsam bevarandestatus* att arten finns i livskraftiga populationer och att förekomsten av dess livsmiljö är tillräcklig. I bevarandeplanen anses fullgod bevarandestatus vara densamma som gynnsam.

## Viktigt att tänka på

---

För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller åtgärder på skogsmark ska istället Skogsstyrelsen kontaktas. Bevarandeplanen för ett Natura 2000-område kan revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningarna förändras. När bevarandeplanen förändras medför det att den måste fastställas på nytt. Då ges markägare och andra berörda möjlighet att lämna synpunkter. Vid tillståndsprövning är det viktigt att utnyttja den nya kunskapen som finns i reviderade bevarandeplaner även innan dessa planer har beslutats.

Mer information om Natura 2000

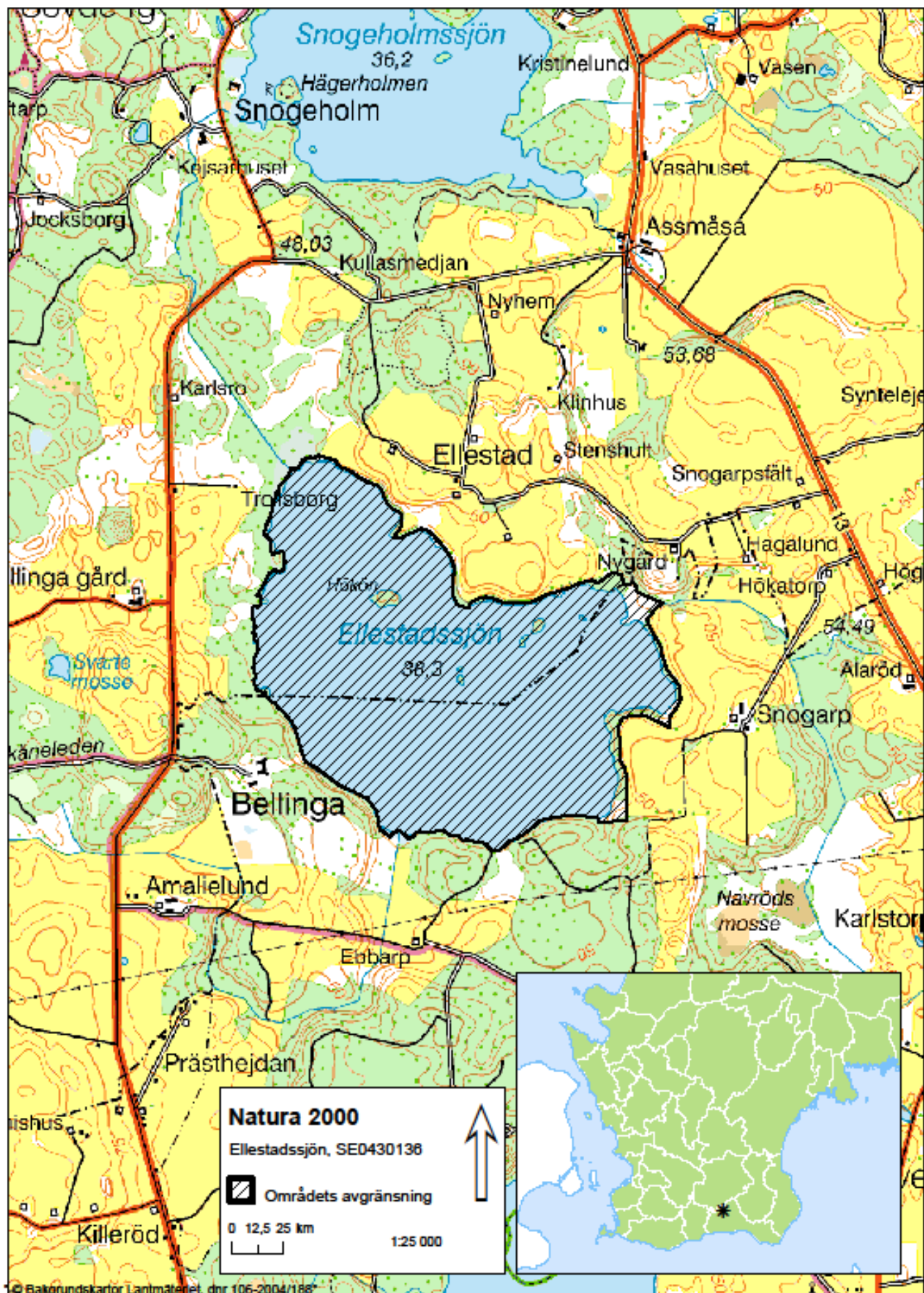
Länsstyrelsens hemsida: [www.lansstyrelsen.se/skane/N2000](http://www.lansstyrelsen.se/skane/N2000) eller  
telefon 010-224 10 00

Naturvårdsverkets hemsida: [www.naturvardsverket.se](http://www.naturvardsverket.se)

## Innehållsförteckning

|  |    |
|--|----|
| ÖVERSIKTSKARTA.....  | 5  |
| OMRÅDESBESKRIVNING.....  | 6  |
| INGÅENDE NATURTYPER OCH ARTER ENLIGT NATURA 2000 .....                       | 8  |
| Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden .....                        | 8  |
| Bevarandemål.....  | 9  |
| Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus.....           | 10 |
| Naturtyper .....   | 10 |
| HOTBILD – VAD KAN PÅVERKA NATURA 2000-OMRÅDET NEGATIVT?.....                 | 14 |
| SKYDD OCH BEVARANDEÅTGÄRDER.....   | 16 |
| Skydd och reglering.....   | 17 |
| Prioriterade bevarandeåtgärder .....   | 17 |
| Restaureringsåtgärder .....  | 17 |
| Löpande skötsel .....  | 18 |
| Uppföljning .....  | 18 |
| REFERENSER.....  | 18 |
| BILAGOR .....  | 19 |
| Bilaga 1, Karta med naturtyper enligt Natura 2000.....                       | 20 |
| Bilaga 2, Naturtypskoder för kartan.....                                     | 21 |
| Bilaga 3, Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar..... | 22 |
| Bilaga 4, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna.....        | 23 |

## Översiktskarta



## Områdesbeskrivning

Ellestadssjön ligger i det issjölandskap som breder ut sig i södra delen av Sjöbo kommun och i norra delen av Ystads kommun. Området kallas också sydöstskånska sjölandskapet för här ligger förutom Ellestadssjön även Krageholmssjön, Sövdeborgssjön, Snogeholmssjön och Sövdesjön. Alla sjöarna utgörs av dödisgröpar som bildades under istiden. De flesta av dessa sjöarna är förbundna med varandra.

Ellestadssjön är en källsjö i Klingavälsåns delavrinningsområde och vattnet rinner i nord/nordvästlig riktning vidare genom Snogeholmssjön och Sövdesjön vidare till Klingavälsån. Sövdeborgssjön rinner till Sövdesjön. Dessa tillhör Kävlingeåns vattensystem, Kävlingeån utgör huvudavrinningsområde. Krageholmssjön är däremot en källsjö till Svarteån som mynnar på sydkusten.

Sjöarna har mycket stora limnologiska värden pga låga halter av miljögifter. De har också ett ornitologiskt högt värde. Utsikten över Vombsänkan beskrivs som enastående.

Ellestadssjön är en naturligt näringsrik slättsjö med en stor och fem mindre öar och breda vassbälten. Sjön har blivit mer näringsrik sedan 1990.

Sjön är mycket grund med ett medeldjup på 1,8 m och ett maximumdjup på 5,5 m.

Siktdjupet är mindre än 1 m (0,8 m). Siktdjupet kan sommartid, något förvånande och om än fortfarande på en mycket låg nivå, ha ökat något. Vattnet är alltså grumligt men inte av humuspartiklar från myrmarker utan av biogen kalkutfällning (dvs. minskning av halten kalcium- och vätekarbonatjoner genom bildning av och utfällning av kalciumkarbonat).

Sjöns yta är 2,7 km<sup>2</sup> och dess tillrinningsområde 29 km<sup>2</sup>. Teoretisk omsättningstid för sjöns vatten har beräknats till 0,8 år. Ellestadssjön utgör en källsjö högt upp i Kävlingeåns största tillflöde, Klingavälsån, men ligger trots det på endast 38,3 meter över havets nivå och klart under högsta kustlinjen.

Den genomsnittliga årliga avdunstningen inom området är ca 400 mm och tillrinningen är då 235 mm. Detta motsvarar en medeltillrinning över året till sjöarna om ca 9 l/s km<sup>2</sup>.

Ellestadssjön berörs i sydost av Vombsjöns dalsänka med kalksten från yngre kritperioden. Jordarten består här av moränlera med inslag av issjölera. I norr dominerar torv med inslag av kalkrik glaciallera. Botten på sjön består av sand-grus. Branta, sluttande stränder (10-15 m) omger sjön, speciellt i dess norra del.

I norr och öster finns åkermark utom i slutningszonen ner mot vattnet, som är bevuxen med al och ask. I väster och söder finns ett bredare skogsklätt bälte med bok men närmast vattnet dominerar al och ask. I sydväst ligger Bellinga slott i ett parkområde som i sin tur omges av ett fint hagmarksområde med ek och där bete sker ner till stranden. Betesmarken och delar av skogen utgör ett annat Natura 2000-område kallad Bellinga. I nordväst finns torvmark med öppna betesmarker, med bokskog och ek i hagmark.

Markanvändningen i Ellestadssjöns avrinningsområde visar att åkermarken klart dominerar med ca 60 %, medan betesmarken utgör ca 10 % och skogsmarken 19 %. Två tillflöden når sjön, Ebbetorpsbäcken från väster och Snogarpsbäcken från öster.

Ett dikningsföretag, Karlstorp och Alaröd från 1926 (akt 149) påverkar tillflödande vatten från öster via Snogarpbäcken. Bäcken avvattnar nära hälften av sjöns tillrinningsområde. Bäcken är relativt kraftigt påverkad av jordbruket och eftersom den svarar för hälften av Ellestadssjöns tillrinning bidrar dess innehåll av närsalter kraftigt till sjöns eutrofiering.

Ebbetorpsbäcken rinner i väst-östlig riktning till en början för att sedan vika av söderut i en båge för att rinna till Ellestadssjön söderifrån.

Öster om sjön vid Eneborg finns ett vattenverk med grundvattenuttag som eventuellt ytterligare kan påverka tillflödande vatten från öster.

Ellestadssjön sänktes 1891 med mellan 0,5-1 m, något som säkerligen haft en avgörande påverkan för bl.a. utbredning av sjöns växtsamhällen. Såvitt vi känner till, är sjön inte reglerad.

Inga kommunala eller industriella utsläpp sker till sjön, men det kan finnas något enskilt avlopp från t.ex. sommarstugor. Mänsklig påverkan kan därför nästan helt kopplas till jordbruks- och fiskesektorerna. Annan grund till påverkan är kopplad till fågelinvasioner.

En skarvinvasion skedde 1989 och syrebrist på botten noterades 1991. En fiskdöd inträffade 1995, orsakad av toxiska blågrönalger av släktet *Microcystis*. Gäss i stora kolonier påverkar också sjön regelbundet.

Ellestadssjön och dess grannsjö, Krageholmssjön (i Svartån), beskrivs av Sven Björk 1965 som relativt föga påverkade näringsrika sjöar, något som då ansågs som en unik företeelse i landskapet. I Malmöhus läns naturvårdsplan från 1975 hävdar man att bl. a. Ellestadssjön har ett ornitologiskt och allmänbiologiskt naturvårdsvärde och föreslår att sjön avsätts som naturreservat.

En närmare beskrivning av naturtyper och arter finns under rubriken Beskrivning av naturtyper och arter.

# Ingående naturtyper och arter enligt Natura 2000

Områdets naturtyper (se tabell 1 och bilaga 1) konstaterades vid fältbesök.

Tabell 1. Ellestadssjöns naturtyper med arealer och Natura 2000-arter. Natura 2000-koder inom parentes. Naturtyperna indelas i fullgod bevarandestatus (gynnsam bevarandestatus) där alla kriterierna för areal, ekologisk struktur och funktion samt för typiska arter är uppfyllda. I en icke fullgod naturtyp uppfylls definitionen för naturtyp men det kan saknas delar av ekologisk struktur och funktion eller typiska arter. Utvecklingsmarker kan inte definieras som en naturtyp idag men kan omföras till någon naturtyp med aktiva åtgärder eller med naturlig förändring efter lång tid.

| Naturtyp   | Areal (ha) med bedömd bevarandestatus |              |        |
|--|---------------------------------------|--------------|--------|
|  | Fullgod                               | Icke fullgod | Totalt |
| Naturlig eutrofa sjöar med nate eller dybladsvegetation (3150)         |                                       | 271,6        | 271,6  |
| Trädklädda betesmarker (9070)  |                                       | 1,2          | 1,2    |
| *Svämlövskog (91E0 eller 9750)   | 2,2                                   | 1,5          | 3,7    |
| *♦ Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (6270) | 0,71                                  |              | 0,71   |
| ♦ Fuktängar med blååtäl och starr (6410)                               | 0,47                                  |              | 0,47   |
| Δ♦ Bokskog av fryle-typ (9110)   | 0,49                                  |              | 0,49   |
|  |                                       |              |        |
| <b>Total areal naturtyper</b>  |                                       | <b>278,2</b> |        |
| <b>Total areal</b>   |                                       | <b>286,0</b> |        |
|  |                                       |              |        |
| *prioriterad naturtyp enligt Natura 2000                               |                                       |              |        |
| ♦ ny art/naturtyp som inte är beslutad av Regeringen samt ändrad areal |                                       |              |        |
| Δ kunskapsbrist finns om arten/naturtypen                              |                                       |              |        |

## Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden

Det övergripande bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s Art- och habitatsdirektiv.

För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper, Natura 2000-arter och typiska arter som utgjort grund för utpekandet av området. Genom att ha gynnsamt tillstånd bidrar Natura 2000-området till att skapa eller upprätthålla en gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå.

De prioriterade bevarandevärdena är att bevara en av de minst förorenade sjöarna i Skåne samt de kantzoner runt sjön bestående av svämlövskog (91E0), silikatgräsmarker (6270), fuktäng (6410) och trädklädda betesmarker (9070). Kantzonerna ska ha grova träd, död ved, senvuxna träd och håligheter och sjön ska ha fortsatt låga halter av föroreningar.



*Motivering:*

Ellestadssjön utgör en av Skånes minst förorenade slättsjöar och pga låg förorening har sjön mycket stora limnologiska värden. Stränderna är branta. Sluttningszonen ner mot stranden är bevuxen med al och ask samt bok.

**Bevarandemål**

Arealen av Naturligt näringsrika sjöar (3150) ska vara minst 273,4 hektar. Arealen av Trädklädd betesmark (9070) ska vara minst 1,2 hektar. Arealen av svämlövskog (91E0) ska vara minst 3,7 ha. Arealen av silikatgräsmarker (6270) ska vara minst 0,71 ha. Arealen av fuktäng (6410) ska vara minst 0,47 ha. Arealen av bokskog av fryletyp ska vara minst 0,49 ha.

*Sjön*

Den hydrologiska regimen ska vara naturlig, dvs. det hydrologiska tillstånd sjön har när det gäller flödesvolym, flödesdynamik och tillgänglig flödesenergi ska inte ändras. Naturtypen 3150 är känslig för grundvattenpåverkan både när det gäller grundvattnets nivå och utströmning och när det gäller grundvattnets kemiska egenskaper och temperatur. Det ska finnas en naturliknande vattenståndsvariation som skapar en variation av strandmiljöer med hög biologisk mångfald.

Strandzonen ska präglas av en återkommande störning i strandzonen med periodvis blottlagda stränder och en årlig kortskottsvegetation (t ex vågersion, ishyvling, bete etc). Det ska finnas sträckor som präglas av erosion och sedimentation som skapar blottlagd jord/strandzon och strandbrinkar.

Det ska finnas effektiva passager för djur, växter, sediment och organiskt material till anslutande svämplan.

Vattnet ska vara klart med ett siktdjup och ljusklimat som är förknippat med naturtypen. Vattenkvaliteten ska vara måttlig med avseende på näring, vilket motsvarar minst god ekologisk status enligt  $\beta$ . Siktdjupet ska vara stort med klart vatten, idag är det lågt siktdjup och grumligt vatten. Ingen försurning ska förekomma och får lägst motsvara hög status med avseende på kvalitetsfaktor för försurning enligt  $\beta$ . Syrgashalten ska vara god. Halten av näringsämnen ska vara naturligt hög (eutrof) och får lägst motsvara måttlig status med avseende på växtplankton, makrofyter, bottenfauna, kiselalger enligt  $\beta$ . Den kemiska statusen ska vara god (med undantag för difentyleter och kvicksilver). De hydromorfologiska förhållandena ska vara minst god.

Artsammansättningen ska domineras av näringskrävande arter där långskotts- och slingerväxter förekommer rikligt. Vegetationen i strandzonen är varierad och har inslag av örter. Sjön ska ha en naturlig strandzon och närområde där morfologiskt tillstånd får lägst motsvara hög status för morfologi med avseende på sjöns planform, strukturer på grunda områden, närområdet, svämplanets strukturer och funktioner enligt  $\beta$ .

Processer och strukturer som t.ex. frånvaro av reglering och åtgärder för att få bättre vattenkvalitet, ska förekomma i sådan omfattning att typiska arter i området som blomvass, vattenaloe, uddnate, grovnate, vattenpilört, axslinga, vattengaffel, gädda, gös och svarttärna som är beroende av dessa kan fortleva långsiktigt i området. Död ved bör finnas i vattnet.

$\beta$  = Havs- och vattenmyndighetens föreskrift (HVMFS 2013:19) om klassificering och miljö kvalitetsnormer avseende ytvatten.

Framtida uppföljning av planen kan medföra att nuvarande bevarandemål ändras och att nya mål läggs till.

### *Övriga naturtyper*

Regelbundet bete ska påverka området. Typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter som darrgräs och gullviva för 6270, gökblomster, humleblomster, ängsbrämsa för 6410, lundvårlök för 91E0 och gökärt och gullviva för 9070 ska föryngra sig. Vattenståndet ska variera naturligt och översvämningar sker regelbundet och/eller säsongsvist. Det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår eller andra avvattande anläggningar som medför negativ påverkan.

Ingen antropogen näringstillförsel, inklusive tillskottsutfodring av betesdjur, ska förekomma. Träd- och/eller buskskikt med bok, ek, al, ask, hagtorn och slån ska förekomma. Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare av följande trädarter: bok, ek, lind, ask, al. Värdefulla träd t ex bärande och blommande träd, hagmarksträd, hamlade träd, hålträd, grova träd, senvuxna träd etc ska finnas. En mosaik av busksnår med hagtorn, slån, vildrosor och björnbär och öppen mark ska utgöra ett påtagligt inslag i delar av området. Det ska finnas död ved; t ex torrträd, hålträd, liggande död ved etc. av olika trädslag och i olika nedbrytningsstadier. Det ska finnas blottad sand på strandremsan runt sjön. Det ska finnas solexponerad bark/ved på flera grova träd.

Trädskiktet i skogen ska vara olikåldrigt och flerskiktat. I skogen ska det finnas död ved i olika former inklusive levande träd med döda träddeklar (enstaka); träd med socklar (enstaka); träd med hackspettsbohål (enstaka); gamla träd med grov bark, skador, håligheter, mulm eller döda delar (enstaka).

## Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus

### Naturtyper

#### *Naturlig eutrofa sjöar med nate eller dybladsvegetation (3150)*

Benämning på sjön i VISS: EU\_CD: SE615899-136823

Ellestadssjön är en sk karbonatsjö med hög halt av kalcium och vätekarbonat, vilket resulterar i kalkutfällningar under sommaren. pH-värdena då kan vara över 9. \*Ellestadssjön har höga totalfosforkoncentrationer som pendlar mellan 40 och 150 µg/l dvs klasserna ”höga” (25 – 50 µg/l) ”mycket höga” (50 – 100 µg/l) och ”extremt höga halter” (> 100 µg/l). Totalfosforkoncentrationen överstiger oftast gränsen för klassen ”extremt höga halter” (100 µg/l). Halterna är högst sommartid med ett medelvärde > 100 µg/l. Generellt utgör fosfatfosforfraktionen en mindre del av totalfosfor. Under vissa perioder, t ex 2005 – 2006 har fosfathalterna varit högre än normalt (> 30 µg/l) medan halterna normalt ligger under 20 µg/l. Fosfor har ökat under den senaste 30-års perioden och är idag bland de högsta i Sverige. De uppmätta totalkvävekoncentrationerna ligger huvudsakligen i klassen ”mycket höga halter” (1250 – 5000 µg/l), men med lägre halter under sommarmånaderna (ca 1000 µg/l). Halterna är starkt förhöjda i förhållande till de naturliga bakgrundshalterna som beräknas vara 25 µg/l P och 1 100 µg/l N. Sjön är därför eutrof (närlingsrik) med hög planktonproduktion grundad på

fosfortillgången. Även nitrathalten har höga värden, vilka huvudsakligen härstammar från vintermätning. Sommartid är nitrathalten mycket låg. (För värden på vattenkemin se \* i referenslista)

Kvävet och fosfor tillförs sjön via nederbörd, ytavrinning från skog- och jordbruksmark samt via grundvattnet. Ytavrinningen från jordbruksmark är största orsaken men utsläpp från enskilda avlopp är ej med i statistiken. Snogarpbäcken avvattnar ca hälften av sjöns tillrinningsområde och den är kraftigt förorenad av dräneringsvatten från jordbruket. Risker för ökad eutrofiering är stor då en intern fosforbelastning sker dvs att det vid syrefria förhållanden i sedimenten i sjön frigörs fosfor.

På grund av sjöns ringa djup och det vindexponerade läget så saknas en stabil sommarskiktning eller så varar den mycket kort tid, därför finns inga syrefria bottenförhållanden under sommaren. Joner med kalcium- resp vätekarbonat finns under höst-vår, vilket hänger samman med den sk. biogena kalkutfällningen, som innebär en minskning av halten kalcium- och vätekarbonatjoner genom bildning av och utfällning av svårslösligt kalciumkarbonat under sommaren pga att växterna tar upp kolsyran vid fotosyntesen. Kalkutfällningen grumlar vattnet och lämnar kalkutfällningar på växter. Detta är mycket påtagligt i Ellestadssjön, halten av kalcium och vätekarbonat kan reduceras upp till 50% under sommaren. Sjön är ej försurningspåverkad och har en buffringkapacitet som klassas som ”mycket god” (> 0,2 mekv/l). Vattnet har pga de höga koncentrationerna av kalciumvätekarbonat en god buffertkapacitet och pH-värdena ligger klart över neutralpunkten 7. pH ligger ofta över 9. Sedan åtminstone 1967 ligger pH sommartid regelbundet i intervallet 8,4-9,6 och svarar därför väl upp mot definitionen för naturtypen att vara välbuffrat. Möjligen kan en viss ökning i sommarvärdena skönjas över tiden. Det föreligger en klar risk att höga pH-värden sommartid, tillsammans med hög vattentemperatur och låga syrgasvärden kan resultera i toxiska ammoniakkoncentrationer, vilka kan leda till fiskdöd.

Ellestadssjön är ett naturligt vatten, vilket kan ses på att fosfatfosforhalten är betydligt lägre än totalfosforhalten, det finns alltså ingen större tillförsel av avloppsvatten till sjön.

Ekologisk status för denna vattenförekomst är av vattenmyndigheten (för Södra Östersjöns vattendistrikt) redovisad som otillfredsställande. Kvalitetskravet (miljökvalitetsnormen, MKN) är god ekologisk status med tidsfrist 2027 för övergödning och 2021 avseende sk kontinuitets- och morfologiska förändringar. Kvalitetsfaktorer som främst legat till grund för klassningen har varit fisk och näringsämnen (fosfor). För de av EU gemensamt utpekade prioriterade miljöfarliga ämnen, vilka utgör grunden för klassning av kemisk status, är status och MKN redovisad (2009) som God till 2015 (exklusive kvicksilver).

Sjön har en rik artförekomst av flora och fauna. Abborre och mört dominerade tidigare i sjön, nu dominerar karp, mört och braxen. Även arter som gädda, gärs, ål, sarv, benlöja, gös och ruda förekommer. I senare inventeringar så saknades gös, braxen, lake och småspigg. Nu har dock abborre, gädda och gös börjat komma tillbaka. Sjön har inga föroreningar så fisken är av ypperlig kvalitet.

I Ellestadssjön bedrivs sedan lång tid ett yrkesfiske med inriktning på ål, gös, gädda, abborre och vitfisk. Yrkesfisket bedrivs med bottengarn som är ett selektivt redskap. Fiskarna plockar på

så sätt bort stora mängder vit- och karpfisk, vissa år så mycket som 10-tal ton, vilket bidrar till att balansen i sjön är på återhämtande. Även i uttaget av rovfisk är yrkesfiskarna selektiva, vilket har resulterat i att gösen kommit tillbaka efter 25 års frånvaro.

Ål utgjorde den största delen av årsfångsten 1979 med 1700 kg ål men den har minskat stort i hela landskapet och är nu rödlistad med den värsta rödlistekategorin starkt hotad (CR). Idag fiskas ca 1000 kg ål, ål planteras dock ut i Ellestadssjön årligen sedan 1940-talet. Att ålfisket minskat beror enligt fiskarna på dels skarvens uttag under 15 år och dels på regler för ålfisket som begränsats till fyra månader/år.

Under fyraårsperioden 1994-1997 har biomasseandelen av abborre kontinuerligt minskat från 41 till 13 % medan motsvarande andel för mört ökat från 39 till 55 %, samtidigt som andelen fiskätande fisk kontinuerligt minskat från 19 till 9 %. Denna utveckling av fiskesamhället visar på en allt större karpfiskdominans med fler och mindre fiskindivider. Ellestadssjön kan, om denna utveckling fortsätter, förväntas utvecklas mot en allt högre näringsrikedom med högre grumlighet, sämre ljusklimat, allt färre antal undervattensväxter och lägre djuputbredning, längre perioder med algbloomingar, fler perioder med alggifter, fler perioder med syrgasbrist och periodvisa fiskdödar.

Storskarv etablerade sig i området med början 1989 men kolonin växte snabbt på 1990-talet för att i slutet av 1990-talet bestå av över 850 häckande par, dvs ca 1700 vuxna fåglar samt alla ungar. Skarven åt 2-4 hg fisk/dag och enskild fågel. Skarven finns inte kvar idag men en viss eftersläpning på dess påverkan på fiskebeståndet finns kvar.

Påverkar storskarven och yrkesfiskarens fiskuttag sjöekosystemet och fiskebalansen i sjön? Svaret måste bli ett klart, ja. Ett jämförande provfiske i Ellestadssjön med ett i Sövedsjön 1992 indikerade mer snabbväxande mörtar och färre abborrar större än 12 cm i Ellestadssjön. Detta kan bero på en utglesning av mörtarna och ett selektivt uttag av större abborrar i Ellestadssjön. Näringsrika skånska slättsjöar med högt predationstryck på djurplankton från småmört och småbraxen resulterar i ett djurplanktonsamhälle som domineras av små arter som *Daphnia cucullata*, *Bosmina longirostris* och *Chydorus sphaericus*. Så var fallet tidigare i Ellestadssjön men sommaren 1990 förekom den större arten *Daphnia longispina* talrikt i sjön. Detta ses som ett starkt indicium på att sjöns bestånd av mört och andra djurplanktonätande fiskar minskat kraftigt.

*Daphnia longispina* är en mer effektiv filtrerare av småpartiklar än mindre djurplanktonarter och är sannolikt orsaken till att vattnet, sommaren 1990, blev mycket klarare i Ellestadssjön än tidigare. Mätningar av siktdjupet i juli-augusti 1968-1988 visar på siktdjup mellan 20 och 41 cm (17 mätningar). 1989 och 1990 uppmättes 74 respektive 108 cm.

Den invasiva arten signalkräfta finns då och då i sjön dock finns inte flodkräfta här.

Kunskapen om bottendjur är bristfällig men vi vet att här finns många individer av t.ex. fjädermygglarver, kräftdjur, snäckor och musslor däremot vet vi mycket lite om vilka arter som finns idag.

Floran karaktäriseras av eutrofa arter och sjöstränderna är ofta kantade av vass.

Bladvassbestånd finns mest i västra delen av sjön, även som flytvassar. Smalkaveldun, blomvass, säv, bunkestarr, sjöfräken och agnsäv finns bland övervattensväxterna. Utanför vassarna finns stora bestånd av flytbladväxter som vit näckros, gul näckros, uddnate, vattenpilört, gäddnate samt vattenaloe. Flocksvalting har funnits tidigare.

Sjöns botten är täckt av kransalger. Kransalger som borststräfsse, taggsträfsse och gråsträfsse finns. Täta kransalgsmattor täcker idag stora delar av botten på djup från 0,8 till 2,3 m, vilket är mycket positivt för vattenkvaliteten i en så övergödningsutsatt sjö. Den hänsynskrävande rödsträfsen *Chara tomentosa* verkar dock ha försvunnit från sjön sedan 1940-talet.

Växter som strandpryl, strandranunkel, dyblad, axslinga, hornsärv andmat, korsandmat och nålsäv förekommer.

Långskottsväxter, dvs, arter som växer helt nedsänkta i vattnet med blommor eller fröställning som når vattenytan, finns i form av axslinga, krusnate, ålnate, gräsnate, grovnate och långnate.

Makroalger som blågröna alger finns i form av *Lynghya limnetica*, *Merismopedia*, näckhår, grönslick och bäckstenhinna är vanliga. När det gäller plankton så har småcelliga blågröna alger dominerat i sjön ända fram till 1990 då det förändrades pga att storskarv dök upp i sjön. De småcelliga blågrönalgerna försvann och större kolonibildande blågrönalger ökade.

Algblomning har uppkommit vissa år. Ellestadssjön visar under perioden 1997-2003 en extremt hög klorofyllhalt sommartid och ett stort kväveunderskott. Något som speglas i en mycket hög växtplanktonbiomassa och en mycket stor risk för giftproducerande algblomningar. Skarvarna ökade också på halten näringsämnen i sjön, småfisk minskade och stora hinnkräftor ökade.

I vassen häckar svarttärnan men även änder, doppingar och gäss finns i sjön. Arter som finns är t.ex. skäggdopping, sångare som rör-, säv-, och kärrsångare, knipa, brun kärnhök, vattenrall, mindre strandpipare, drillsnäppa, salskrake, grågås, gräsand, glada. Storskarv ökade på 1990-talet till 790 par men de har gått ner så att få par häckar nu. Vintertid ses åtskilliga havs- och kungsörnar i området liksom glador och gäss. På senare år har mängden häckande och rastande gäss ökat kraftigt i området. Periodvis vistas 10 000-tals gäss i sjön, vilket troligen ökar på övergödningen, det är viktigt att följa upp hur gässens spillning påverkar sjön.

Tyvärr har sjön övergötts bland annat pga läckage från jordbruk, men eventuellt också enskilda avlopp till sån stor grad sedan slutet av 1980-talet att sjön är hypertrof numera, därför har naturtypen icke fullgod bevarandestatus.

### ***Näringsfattig bokskog (9110)***

I det nordvästra hörnet finns lite bokskog längs med kanten av sjön. Träden utgörs av bok och ek och träden är relativt gamla, de finns också med på flygbilder från 1940-talet. Arter som förekommer förknippas med både strandängar och bokskog bl.a. svalting, knappsäv, skogsnoppa, grässtjärnblomma, vitsippa, svalört, fackelblomster, rödplister, strandklo, bäckveronika och hampflockel. Inga av dessa arter är typiska arter för naturtypen då endast mossor och lavar utgör typiska arter.

Det finns en viss kunskapsbrist om naturtypen inom området. Öarna är skogsbetäckta men vi vet inte med vad för träd och vilka kvalitéer, eventuellt kan dessa också vara näringsfattig bokskog.

### ***Silikatgräsmarker (6270)***

Längs med Ellestadssjöns östra sida finns en remsa med betesmark. Längst upp i norr finns en bredare gammal åker som var uppodlad på 1910-talet men som på 1970-talet och eventuellt redan på 1940-talet användes som betesmark. Zonen närmast sjön saknar den fina flora som finns på resten av den nordvästra delen. Här finns arter som darrgräs, femfingerört, gråfibbla,

gulmåra, gökärt, kråkvicker, vårbrodd och ängsfryle. Trädskiktet består av al, ask, ek, körsbär samt av buskar av ros och hagtorn. Det är endast solitära och mindre dungar med träd och buskar här i norr. I zonen mot sjön är det mer trivialt och hundkex och brännässlor finns. Miljöstöd finns på marken. Eftersom det inte finns några tecken på antropogen påverkan t.ex gödsling är bevarandestatusen fullgod.

### ***Fuktäng (6410)***

En liten fuktäng finns också i nordost. Även denna fuktäng har varit åker tidigare men är nu betesmark. Här finns arter som darrgräs, gökblomster, humleblomster, älggräs och ängsbrässa. I kanten mot sjön finns en del träd av al, ask och ek. En liten bäck rinner i ena kanten. Miljöstöd finns på marken. Eftersom det inte finns några tecken på antropogen påverkan t.ex gödsling är bevarandestatusen fullgod.

### ***Trädklädd betesmark (9070)***

Längs med Ellestadssjöns östra sida finns en remsa med betesmark. Söder om den gamla åkern är remsan kraftigt igenvuxen med taggbuskage och unga lövträd. Det finns dock också ett flertal värdefulla och grova lövträd här. Även gamla fruktträd av päron, fläder och vildapel finns, vilket kan tyda på att bebyggelse funnits tidigare.

På vissa ställen finns gläntor i trädskiktet och här finns snarare strandängspartier, vilka utgör viktiga rastplatser för gäss, änder och vadarfåglar.

Arter som gulmåra, hirsstarr, jungfrulin, kärnsälting, prästkrage, rödklint, smånunneört, gullviva, Sankt Pers nycklar, blåsippa, stor blåklocka och vildlin finns. En del arter som visar på en viss gödselpåverkan, såsom brännässla och skräppor finns också.

Träd och buskar av al, alm, asp, bok, ek, lind, björnbär, hagtorn, ros och slån finns. 2004 så inventerades området och 11 st grova träd av al, bok och ek, av dessa träd var 4 st döda och 4 st hålträd. Det fanns också 52 st värdefulla hagmarksträd och buskar t.ex.

flerstammiga, av ask, bok, ek och vildapel. Träden finns både i form av slutna skogar, halvöppna partier och som solitärträd/buskar. Enstaka sandblottor finns vid stranden. En viss påverkan av produktionshöjande åtgärder förekommer. De många grova träden gör att bevarandestatusen är fullgod.

### ***Svämlövskog (91E0 eller 9750)***

Längst ner på den östra sidan finns alskog som svämmar över då och då, detta utgör svämlövskog. Det finns också svämlövskog längst upp i nordöstra hörnet. Här finns arter som gåsört, penningblad, frossört, kustdaggkäpa, kransmynta, liten blåklocka, ryltåg, spikblad, vårlök, smalkaveldun, säv och grusstarr. Al och ask men också en del ekar förekommer. Det finns en del kunskapsbrister om naturtypen i området.

## **Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?**

Nedan redovisas exempel på åtgärder som riskerar att påverka utpekade naturvärden negativt. För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller

åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller åtgärder på skogsmark ska istället Skogsstyrelsen kontaktas.

De största hoten för områdets naturtyper och Natura 2000-arter är:

- Reglering av sjöns vattennivå – resulterar i sänkta eller höjda, och oftast utjämnade, vattenståndsamplituder vilket kan leda till ökad igenväxning och andra ”eutrofieringssymptom”, försumpning eller erosion i strandlinjen.
- Läckage av näringsämnen från omkringliggande jordbruksmark kan påskynda eutrofiering (övergödning). Fosfor är det som är värst för sjön.
- Giftproducerande planktonalgbloomningar med syrgasbrist på botten som följd
- Intensiv växtodling i strandzonen ökar risken för erosion samt läckage av växtnäring och bekämpningsmedel. Rensning av diken kan orsaka grumling.
- Upphörd hävd och/eller skogsplantering på anslutande betesmarker ökar igenväxningstakten i strandzonen.
- Vattenuttag under lågflödesperioder kan innebära kraftigt sänkta vattennivåer, temperaturhöjning och syrgasbrist.
- Utsättning av främmande arter, eller fiskstammar kan ändra konkurrens-förhållanden, sprida smitta och/ eller orsaka genetisk kontaminering.
- Fiske som är ensidigt mot vissa arter eller som är för hårt i förhållande till sjöns naturliga produktionsförmåga ändrar konkurrensförhållandena och kan påverka artsammansättningen. Mängden medelstora fiskätande fiskar behöver öka medan små karpfiskar av främst mört minskas.
- Exploatering av strandområdet är negativt för möjligheten att upprätthålla naturliga strandmiljöer och riskerar att öka framtida efterfrågan om översvämningsskydd.
- Infrastrukturanläggningar kan orsaka grumling och utsläpp av miljöfarliga ämnen i diken och vattendrag uppströms. Broar och vägtrummor över in- och utflöden kan orsaka vandringshinder.
- Skogsbruk i tillrinningsområdet; avverkning, körning, markavvattning och skyddsdikning ökar avrinningen och därmed risken för erosion och läckage av bl. a. humusämnen och partiklar. Ökad andel barrträd i närområdet ändrar markkemi och förändrar landskapsbilden.
- Utsläpp av föroreningar från punktkälla, t ex avlopp, industri, täkt eller annan verksamhet riskerar att försämra vattenkvaliteten.
- Utsläpp från enskilda avlopp, hushåll, faciliteter och campingboende, t.ex. husbilar eller husvagnar, inom och utanför området.
- Gödsling eller annan tillförsel av näringsämnen (t.ex. gödsling, kalkning, kväveläckage från omgivande marker, spridning av rötslam, stödutfodring m.m.) från annan källa än från betande djur som skadar mark och vegetation. Tillskottsutfodring av betesdjur ger

indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran. Betesmarkerna får inte sambetas med gödslade marker och tillskottsutfodring av betesdjur får endast ske i samband med övergångsutfodring vid betessläpp och installning.

- För svag eller utebliven hävd som leder till att naturtyperna växer igen.
- Bebyggelse, vägar, anläggningar och annan markexploatering och markanvändningsförändring, exempelvis skogsplantering och täktverksamhet, i objektet eller i angränsande områden som kan påverka naturvärdena i området negativt.
- Utdikning, dränering och andra ingrepp som ändrar de hydrologiska förhållandena och leder till uttorkning av naturtyper. Naturtyperna kan påverkas negativt även av perifera dikningsföretag, ledningsgrävningar och vägdragningar om de leder till sänkt grundvattennivå eller ändrad hydrologi på lokalerna
- Förändringar i områdets hydrologi från både inom och utanför området genom t.ex. markavvattning. Förändrad vattenkemi och försämring av vattenkvalitén genom t.ex. utsläpp av föroreningar och gifter i sjö, försurning eller eutrofiering. Rensning, dikning eller muddring av sjön.
- Avverkning av värdefulla träd inom området eller i omkringliggande områden. Avverkning av grova träd, senvuxna träd, socklar, hålträd, döda eller döende träd inom området eller i omkringliggande områden. Borttagning och bortforsling av markliggande död ved.
- Brist på förnygring av nya träd som ska ta över efter de gamla träden i skogen.
- Nedfall av luftföroreningar. Luftföroreningar kan bl.a. skada områdets lavflora.
- Igenväxning som skuggar ut värdefulla träd och minskar hålträdens och de grova trädens livslängd, vilket leder till kontinuitetsbrott.

## Skydd och bevarandeåtgärder

Bevarandeåtgärderna består av nuvarande och eventuella planerade skydd, restaureringsåtgärder, som vanligtvis är större engångsåtgärder, och löpande skötsel, som inte är engångsåtgärder och som behöver göras löpande.

Ingrepp som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd av länsstyrelsen enligt 7 kapitlet 27-29 § miljöbalken. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Bevarandeplanen ska också fungera som underlag för bedömningen av om tillstånd behövs och om tillstånd kan ges.

Vid genomförandet av art-och habitatdirektivet utgår man från att alla verksamheter som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd. Enligt övergångsbestämmelserna krävs inte ett sådant tillstånd för verksamheter som påbörjats före 1 juli 2001 under förutsättning att de vid denna tidpunkt hade tillstånd enligt 9 eller 11 kap miljöbalken (eller motsvarande äldre bestämmelser). De tillståndsgivna verksamheterna skyddas



av rättskraften i tillståndet. Syftet med övergångsbestämmelserna var inte att undanta tillståndskravet för framtida förändringar av befintliga verksamheter utan man ville undvika en obligatorisk omprövning av samtliga verksamheter som bedrevs 1 juli 2001. Vid ändringar av verksamheter och vid nyanläggning aktualiseras dock tillståndsplikten.

Staten har det övergripande ansvaret för skötseln av Natura 2000-områden och för att bevarandemålen uppnås. En förutsättning för att nå målen är ett gott samarbete mellan staten och den eller dem som äger eller brukar marken. Om skötseln av ett Natura 2000-område orsakar merkostnader för en markägare eller arrendator kan ersättning eventuellt fås, till exempel miljöersättning för betesmarker. Markägaren kan även skriva skötselavtal med Länsstyrelsen.

Markägare kan eventuellt få rätt till ersättning om **tillstånd inte kan ges** och Natura 2000 innebär avsevärda begränsningar i pågående markanvändning inom den berörda delen av fastigheten. Ersättning ges dock inte i alla fall t.ex. inte om man blivit nekad att uppföra byggnationer inom Natura 2000-områden. Om skog ska ersättas vill Naturvårdsverket att all skog inom Natura 2000-området ersätts samtidigt så att inte Natura 2000-området har ersatts i vissa delar och inte i andra. Miljöersättning inom betesmarker anses också vara en form av ersättning.

## Skydd och reglering

Området är inte skyddat genom formellt skydd men det finns strandskydd runt hela sjön och på öarna. Det finns miljöersättning för en betesmark i nordost men det mesta av betesmarkerna saknar miljöstöd, om detta beror på att områdena inte betas längre eller för att de är rätt igenväxta och svåra att få ersättning för är Länsstyrelsen osäker på.

De nödvändiga bevarandeåtgärderna anses inte vara reglerade i området.

Objektet kommer att läggas in som ett DOS-objekt (Digitalt Områdesskydd) så att området kan utredas vidare för framtida skydd i form av naturreservat eller naturvårdsavtal”.

## Prioriterade bevarandeåtgärder

De prioriterade bevarandeåtgärderna är att försöka få bukt på övergödningen i sjön genom t.ex. att anlägga skyddszoner runt sjön där jordbruksmark finns samt att åtgärda eventuella enskilda avlopp. Att den östra stranden betas är också prioriterat. Fiskesamhällets ekosystem behöver undersökas närmre för att eventuellt fiskereglera sjön. Eftersom sjön är/har varit en av Skånes finaste sjöar när det gäller frånvaro av miljögifter borde sjön skyddas på sikt.

## Restaureringsåtgärder

- Det behöver upprättas skyddszoner runt sjön för att minska kväveutsläppet från jordbruksmark i området. Eutrofieringen måste stoppas, framför allt med avseende på fosfor, åtgärder för att vända förloppet krävs.
- Fortsatt åtgärda enskilda avlopp till sjön, framförallt runt Eneborg.

- Hur vattenuttag, speciellt under torra somrar påverkar grundvattentillförsel och vattentillgång i sjön behöver undersökas och åtgärdas genom att erforderliga tillstånd för vattenuttag söks hos Länsstyrelsen.
- Det är viktigt att fisksamhället inte förskjuts mot en högre andel cyprinider (karpfiskar) och lägre andel rovfisk som gädda, abborre och gös. Eventuellt kan utfiskning av cyprinider hjälpa, men här finns ett yrkesfiske som ”tar bort dessa”.
- Eventuellt behöver fisket regleras i sjön för att återställa ekosystemet när det gäller fiskar. Börja med att följa fisksamhällets utveckling med standardiserade provfisken och analysera materialet.
- Eventuellt bör även undersökningar göras för att kolla bekämpningsmedel i tillrinnande vatten eller defekta skal hos kiselalger för att se om dessa är källor till den ökade näringshalten i sjön.
- Mossor och lavar borde inventeras på de grova träden för att öka kunskapen om områdets kantzoner.

## Löpande skötsel

- Vattenvårdande åtgärder bedrivs inom ramen för arbetet i Kävlingeåprojektet. Dokumentation och insamling av data för bedömning av påverkan från utsläpp, fiske och annan verksamhet saknas.
- Eventuellt kan utskjutning av skarv (predator kontroll) när de har stora populationer i sjön undvika att fler toppar av näringsläckage till sjön sker.
- Fortsatt hävd genom bete runt sjön behövs men det är endast i den östra kanten av sjön som betesmarkerna ingår i Natura 2000-området.
- Regelbundna röjningar av taggbuskage med björnbär, hagtorn och slån i östra delarna behövs, men bevara grova träd samt värdefulla döda eller levande träd med flera stammar, senvuxna träd m.m. både innanför stranden och utanför stranden, de senare hjälper till att skugga sjön. Bevara också vissa buskage, speciellt om det finns antydning till skogsbryn där buskar gradvis övergår till trädsiktet. En gallring av trädsiktet för att öka solinläpp på trädstammar samt göra området öppnare behövs också.
- Död ved finns det inte mycket av i området så man bör tillskapa död ved på manuell väg genom tex. ringbarkning eller skapande av högstubbar.

## Uppföljning

Uppföljning av naturtyper och arter inom Natura 2000-områdena kommer att ske med omdrev vart 6:e eller 12:e år beroende på naturtyp och art. Vissa delar av uppföljningen, som t.ex. areal är obligatoriska medan andra delar kan väljas av länsstyrelserna själva. Mer information om enskild naturtyp/art finns på Naturvårdsverkets hemsida.

## Referenser

Andersson G., O. Berglund, J. Dahl, S. Rudenius och J. Tisell, 1991. Skarvinvasion i Ellestadssjön 1990. Sydöstra Skånes Fågelklubb, Stenknäcken 1991:4, 23-30.

Artdatabankens Artfaktablad (1992-2001) för de rödlistade arterna inom området.  
 Artdatabankens information till Länsstyrelsen i Skåne Län om rödlistade arter, GIS-skikt.  
 Grimvall A. och A. Nordgaard, 2004. Sjöar och vattendrag i Skåne – går utvecklingen åt rätt håll? Statistisk utvärdering av vattenkvalitet och provtagningsprogram i Skåne län.  
 Rapportserien Skåne i utveckling 2004:1. Institutionen för miljöanalys vid Sveriges lantbruksuniversitets hemsida (2004). Uppgifter om viss vattenkemi, plankton och bottendjur samt allmän information om övergödning, [www.ma.slu.se](http://www.ma.slu.se) .  
 Lundh A., 1951a. Studies on the vegetation and hydrochemistry of Scanian lakes I. Higher aquatic vegetation. Bot. Not. Suppl. Vol 2:3, 1951.  
 Lundh A., 1951b. Studies on the vegetation and hydrochemistry of Scanian lakes III. Distribution of algae and some algal groups. Bot. Not. Suppl. Vol 3:1, 1951.

Länsstyrelsen, Bager. H och Persson A., 2009:41, *Skånes rikkärr*.2009.  
 Länsstyrelsen i Malmöhus län. 1987. De sydöstsånska sjöarna – En kunskapsmanställning. Meddelande Nr 1987:3.1987.  
 Länsstyrelsen i Skåne län, 2003. Från Sandhammaren till Kullaberg – Naturvårdsprogram för f.d. Malmöhus län. Skåne i utveckling 2003:52.  
 Löfroth M. (ed.) 1997. *Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000*. Naturvårdsverket. Naturvårdsverkets förlag.  
 Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. *Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål*. Lund  
 \*Rapporter om skånska sjöar 2011. <http://www.lansstyrelsen.se/skane/Sv/miljo-och-klimat/vatten-och-vattenanvandning/fakta-om-skanska-sjoar-och-vattendrag/skanska-sjoar/Pages/default.aspx>  
 Skogsstyrelsen, *Signalarter - Indikatorer på skyddsvärd skog*. Skogsstyrelsen. 2000.  
 Skogsvårdsstyrelsen 1995-11-08. Nyckelbiotopsinventeringen.  
 VISS – Vatteninformationssystem i Sverige, hemsida: <http://viss.lansstyrelsen.se/>

## Bilagor

1. Karta med naturtyper enligt Natura 2000
2. Naturtypskoder för kartan
3. Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.
4. Rödlistade och hotade arter

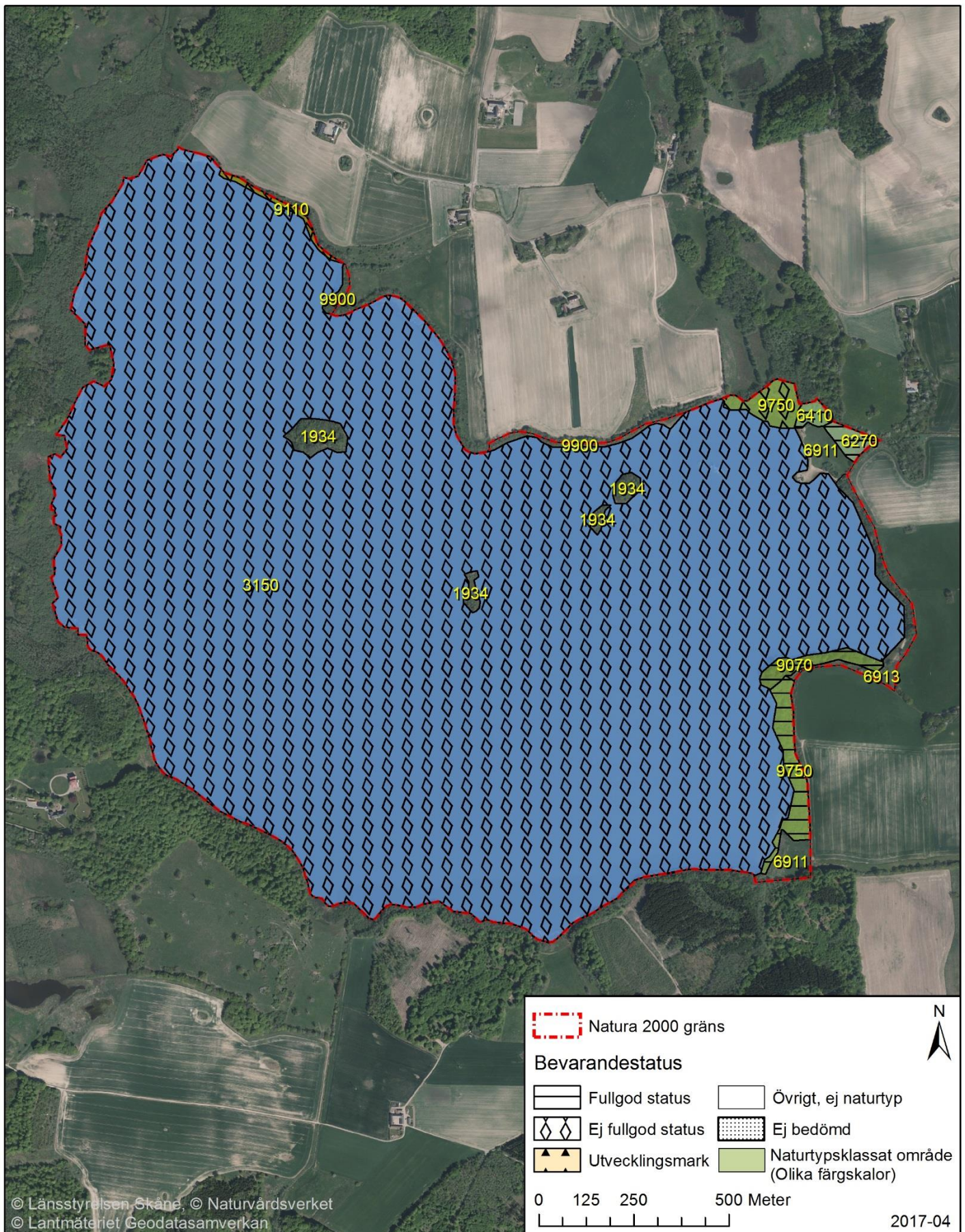
---

Upprättad av Länsstyrelsen Skåne  
 Planförfattare: Lars Collvin  
 Senast reviderad 2017-04-18 av Marie Björkander



## Natura 2000-området Ellestadssjön, SE0430136 med naturtyper

Förteckning över naturtyper återfinns i bilaga 2



## Bilaga 2, Naturtypskoder för kartan

### *Natura 2000-naturtyper*

3150 - Naturligt eutrofa sjöar med nate- eller dybladsvegetation

6270 - \*Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ

6410 - Fuktängar med blååtel och starr

9070 - Trädklädd betesmark

9110 - Bokskog av fryle-typ

91E0, 9750 - \*Alluviala lövskogar med *Alnus glutinosa* eller *Fraxinus excelsior*

### *Icke-naturtyper*

1934 - Övrig ö under 0,25 ha (1934)

6911 - Öppen kultiverad betesmark

6913 - Trädbärande kultiverad betesmark

9900 - Ickenatura-skog

### Bilaga 3, Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.

**Diametergräns för grova träd per trädslag.** Trädens diameter mäts vid brösthöjd.

|                         |       |
|-------------------------|-------|
| Ek och bok              | 80 cm |
| Alm och ask             | 60 cm |
| Övriga ädellövträd      | 50 cm |
| Sälg                    | 40 cm |
| Rönn                    | 30 cm |
| Övriga triviala lövträd | 50 cm |
| Tall och gran           | 70 cm |

Ungefärlig nedre **åldersgräns för gamla träd per trädslag.** Med ”gamla träd” avses biologiskt gamla träd med en annan epifytflora, insektsfauna, barkstruktur och/eller stamform som avviker från yngre vuxna träd. Trädens grovlek är inte alltid en säker indikator på ett trädets ålder, då träd i vissa miljöer kan vara senvuxna.

|                    |        |
|--------------------|--------|
| Triviallövträd     | 100 år |
| Gran               | 120 år |
| Tall               | 150 år |
| Ek                 | 200 år |
| Bok                | 150 år |
| Övriga ädellövträd | 150 år |

Bedömning av den **totala mängden död ved** (stående + liggande).

|                |                            |
|----------------|----------------------------|
| Lite           | < 5 m <sup>3</sup> /ha     |
| Måttligt       | 5 – 15 m <sup>3</sup> /ha  |
| Rikligt        | 15 – 40 m <sup>3</sup> /ha |
| Mycket rikligt | > 40 m <sup>3</sup> /ha    |

Bedömning av den **totala mängden gamla träd** och **totala mängden grova träd.**

|                   |                                 |
|-------------------|---------------------------------|
| Saknas            | Inga grova/gamla träd upptäckta |
| Enstaka           | < 2/ha                          |
| Tämligen allmän   | 2 – 10/ha                       |
| Allmänt - rikligt | > 10/ha                         |

## Bilaga 4, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna

Rödlistade arter enligt artdatabankens rödlista 2015 placeras i olika hotkategorier beroende på risk för utdöende i vilt tillstånd inom olika tidsperspektiv. Arter med extremt/mycket stor risk att dö ut i vilt tillstånd inom en mycket nära/nära framtid placeras i kategorin CR (Critically endangered; akut hotad) resp. EN (Endangered; starkt hotad). Arter som löper stor risk för utdöende i ett medellångt tidsperspektiv placeras i kategorin VU (Vulnerable; sårbar). Arter som bedöms ligga nära kategorin VU men inte uppfyller alla kriterier placeras i kategorin NT (Near Threatened; missgynnad). Arter som numera är livskraftiga men som tidigare varit hotade placeras i LC. F= fridlyst art, Ågp= art som har eller ska få ett nationellt åtgärdsprogram för hotade arter, B1, B2, B4 & B5 hänvisar till resp. bilaga i art- och habitatdirektivet.

| Naturtyp/Organismgrupp                                | Artnamn            | Vetenskapligt namn             | Hotkategori/Annan fakta |
|---|--------------------|--------------------------------|-------------------------|
| <b>Naturtyp 3150</b>                                  |                    |                                |                         |
| Kärlväxter  | uddnate            | <i>Potamogeton friesii</i>     | NT                      |
| <b>Övriga Naturtyper 6270, 6410, 9070, 9110, 91E0</b> | blåsippa           | <i>Hepatica nobilis</i>        | F                       |
| Kärlväxter  | bokarv             | <i>Stellaria neglecta</i>      | NT                      |
|   | etternässla        | <i>Urtica urens</i>            | NT                      |
|   | gullviva           | <i>Primula veris</i>           | F                       |
|   | kärrjohannesört    | <i>Hypericum tetrapterum</i>   | NT                      |
|   | kustdagglåpa       | <i>Alchemilla xanthochlora</i> | NT                      |
|   | Sankt Pers nycklar | <i>Orchis mascula</i>          | F                       |
|   | skogsveronika      | <i>Veronica montana</i>        | VU                      |
| Groddjur  | lövgroda           | <i>Hyla arborea</i>            | F, Bil 4                |
| Fåglar  | gulspurv           | <i>Emberiza citrinella</i>     | VU                      |
|   | spillkråka         | <i>Dryocopus martius</i>       | NT, Bil 1               |
|   | stare              | <i>Sturnus vulgaris</i>        | VU                      |
|   | törnskata          | <i>Lanius collurio</i>         | Bil 1                   |
|   | brunand            | <i>Athya ferina</i>            | VU                      |
|   | havsörn            | <i>Haliaeetus albicilla</i>    | NT, Bil 1               |
|   | kungsörn           | <i>Aquila chrysaetos</i>       | NT, Ågp, Bil 1          |
| Lavar   | bokantlav          | <i>Lecanora glabrata</i>       | NT                      |
|   | bokvårtlav         | <i>Pyrenula nitida</i>         | NT                      |
| Fiskar  | Ål                 | <i>Anguilla anguilla</i>       | CR                      |

## Bevarandeplanen för Ellestadssjön

Syftet med Natura 2000-området Ellestadssjön i Sjöbo kommun är att bevara en av de minst förorenade sjöarna i Skåne samt de kantzoner runt sjön bestående av svämlövskog (91E0), silikatgräsmarker (6270), fuktäng (6410) och trädklädda betesmarker (9070). Kantzonerna ska ha grova träd, död ved m.m. och sjön ska ha fortsatt låga halter av föroreningar.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda Natura 2000-områden och upprätta bevarandeplaner. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa och att upprätthålla Natura 2000-områdenas naturtyper och arter i gynnsam bevarandestatus inom den biogeografiska regionen.

Bevarandeplanen innehåller bevarandesyftena och bevarandemålen med Natura 2000-området via de fyra kriterierna areal, ekologiska strukturer & funktioner, typiska arter samt Natura 2000-arter (Arter i habitatdirektivets bilaga 2), beskrivning av området samt beskrivning av varje naturtyp och/eller art, förutsättningar för gynnsam bevarandestatus samt vad som kan påverka Natura 2000-området negativt. Den innehåller även information om vilka skötselåtgärder som behövs göras i Natura 2000- området.



Länsstyrelsen  
Skåne

[www.lansstyrelsen.se/skane](http://www.lansstyrelsen.se/skane)